

Orde, chaos en alchemie

door Ernst Jan Rozendaal

GOES - De schilder als alchemist. Voor kunstenaar Eric Vinkenoog, die op het ogenblik schilderijen exposeert in galerie Van den Berge in Goes, is schilderen bijna een alchemistisch proces. „Zowel de schilder als de alchemist probeert vanuit het niets iets te maken wat edeler is dan waarmee hij begon.”

Voor Vinkenoog is de relatie met de alchemie meer dan alleen symbolisch. Op zijn doeken laat hij daadwerkelijk scheikundige reacties plaatsvinden die in alchemistische handboeken staan omschreven. „Ik voeg elementen samen die volgens de schilderboeken niet samen mogen, zoals zwavel en lood. Het materiaal waarmee ik werk is vaak giftig. Loodhoudende verf is bijvoorbeeld niet meer in de handel. Veel van mijn materiaal komt uit de apotheek of de chemische industrie. Voor ik het krijg moet ik eerst een verkla-

ring ondertekenen dat ik me bewust ben van het materiaal waarmee ik werk. Ik vind het geen probleem dat het materiaal giftig is. Kunst hoeft niet leuk en gezellig te zijn.”

Overigens schuilen de risico's van sommige materialen alleen in de bewerking, zegt Vinkenoog. Daartegen beschermt hij zich goed. De beschouwer heeft niets te vrezen. In de chemische reacties die zich tijdens het schilderen voordoen schuilt toeval. Zo kan Vinkenoog via een bijna wetenschappelijke aanpak toch tot onverwachte resultaten komen.

Zijn schilderijen zijn abstrakt. Een zekere regelmaat is in elk doek te ontdekken. Zo heeft Vinkenoog in een paneel een patroon van gaatjes geboord die via een wirwar van schilderstreken met elkaar zijn verbonden. Orde en chaos ineen. Op veel van zijn doeken zijn verticale lijnen getrokken. „Dat staat voor het streven naar het hogere, maar ook de kans van het neerstor-

ten.” De alchemie verschaft de kunstenaar houvast. „Het idee dat de alchemie een oplossing biedt voor het wereldraadsel is een van mijn redenen om het tot uitgangspunt te maken. Mijn eerste idee was: 'Ik ga goud maken.' Ik wilde rijk worden met mijn schilderijen. Dat slaat om in iets anders. De alchemie werd een drijfveer om de materie te bestuderen. Wellicht ontstaat zo het gouden schilderij op het moment dat het je niet meer interesseert. En natuurlijk is de alchemie ook mijn systeem, mijn houvast. Ik ben begonnen als een schilder van grote gebaren, maar als je geen kader schept, verval je in chaos. Geen concept is ook een concept, maar dat leidt, zeker als je abstract wil schilderen, tot knap vervelende resultaten. Met de alchemie heb ik nu een concept te pakken dat niet snel zal zijn uitgeput. Op allerlei niveau's krijgen mijn schilderijen betekenis en de resultaten zijn niet voorspelbaar.”